

Inventarisatie van Grote Vogel- en Spartelmeer
in de Kennemerduinen 1974.

Voor de vogeltellingen van deze twee meren was het echt wel nodig dit jaar, dat ze beide geïnventariseerd werden, want het grote meer was vaak verstoord door de uitgravingen. De meeste tellers hebben dan ook de gegevens van beide meertjes doorgegeven. Vrijwel het gehele jaar door werd er van het Grote Vogelmeer water overgeheveld of uitgepompt; in het voorjaar werd er aan de zuidkant gepompt. Dit water had een klein meertje gevormd en was later weer weggezakt. Rondom het grote eiland is er toen afgegraven en ook op het eiland is afgegraven om het vlakker te maken. Sommige broedvogels hebben er blijkbaar geen schade van geleden, want de Zilver-, Storm- en Kapmeeuwen hebben er weer gebroed.

Op het kleine eiland hebben de Kapmeeuwen weer danig gebroed. Door de dichte begroeiing konden de nesten niet zo goed geteld worden. Ook hier is nu de bovenkant wat afgevlakt. Hiervoor werd ook het water weggepompt naar de oostkant, waar intussen een meertje gevormd is.

De nesten van de Meerkoeten waren te zien vanaf de paden, ook Scholekster, Kievit en zelfs de Wintertaling kon men op het nest zien zitten.

1974 Is voor het Grote Vogelmeer wel het jaar van de Krakeend geweest, nog nooit zijn er hier zoveel van deze vogels waargenomen. Ook heeft hij er gebroed. Op 2 juni was er een ♀ met 10 pullen. Op 5 juni waren er helaas maar twee jongen over, die later niet meer waargenomen zijn.

De waterstand is dankzij de zware regenval weer teruggekeerd op het oude peil van vroeger. In het Spartelmeer is het water zelfs zo hoog, dat ook de strandjes rondom onder water staan en door de wind de wallen wegbressen. Van droogvallen hebben we voorlopig dus geen last. De meeuwen maken hier gretig gebruik van om zich eens lekker te wassen, soms bij honderden tegelijk. Voor de hygiëne is dit natuurlijk niet bevordelijk, want ze komen geregeld van de vuilnisbelt van de Gemeente Bloemendaal langs de Zeeweg. Tegen de aanwezigheid van deze belt dient o.i. te worden geprotesteerd.

Van de tellers zijn er 42 lijsten binnengekomen, waarvoor op deze plaats mijn hartelijke dank. Hierbij zijn 88 soorten uit de bus gekomen.

De verdeling is als volgt:

Fuut Werd van 12 mei tot 9 juni met 2 eks. gezien, daarna niet meer.

Geoorde Fuut: Op 22 nov. werden 2 maal 2 eks. gezien, door de heer
 Uitendaal en ondergetekende.

Dodaars: Op 1 juni 2, 10 aug. 3 en op 25 aug. nog 1 eks.

- Blauwe Reiger:** Deze vogel is ondanks zijn uitbreiding elders, toch maar 2 keer waargenomen en wel op 23 dec. '73 en 30 juli '74
- Lepelaar:** Op 22 april vlogen 2 eks. over het meer in oostelijke richting.
- Wilde Eend:** Het hele jaar door te zien geweest, ook in beide winters door het zachte w. eer. In Jan. resp. 9, 6 en 2 eks., febr. 2 en 7 eks., maart 3, 4 en 18 eks., april 20, 16 en 16 eks., mei 3 eks. Op 12 mei de eerste jongen gezien (10 pulli). Op 20 mei 10 volwassenen en 6 pulli. In juni ook nog pulli, op 8 en 9 juni resp 7 en 4 stuks. In juli 8, 10 en 4 volwassen eenden. Op 17 en 18 aug. werden resp. 36 en 75 stuks gezien. Zal een deel hiervan geen Krakeenden geweest kunnen zijn, wat door het mistige weer niet goed te zien was? Want Krakeenden werden toen niet gemeld en die moeten er toch ook wel zijn geweest. Op 31 aug. 41 eks. Op 22 okt. en 20 nov. waren er resp. 2 en 10 Wilde Eenden.
- Wintertaling:** Van 30 maart tot 5 nov. geregeld waargenomen met aantallen van 1 t/m 19 eks. Topaantal zagen mevr. Antonisse en Mevr. Molenaar met 40 eks. op 7 okt. Op 20 mei zat er een ♀ te broeden, geen pulli gezien.
- Zomertaling:** De heer Munsterman zag op 12 mei 2 paartjes. De heer van Stigh zag op 17 okt. 9 eks.
- Krakeend:** In mei kleine aantallen van 3, 4 en 3 eks. in juni. Op 2 juni een ♀ met pulli (10 eks.). Op 5 juni waren er nog 2 over, die later niet meer gezien zijn. Verder weer Krakeenden gezien op 25 aug. met 28 eks. tot de laatste keer op 22 nov. met 45 eks. Daar tussendoor aantallen van resp. 26, 175, 55, 103, 83, 82, 11, 60 en 15 eks. Deze vogels waren altijd moeilijk te tellen, doordat ze geregeld in gezelschap waren van de Meerkoeten. Bij het voedselzoeken profiteerden ze van het duiken van de Meerkoeten.
- Smient:** Op 3 en 22 mei zijn er resp. 2 en 1 ♂ gezien.
- Slobeend:** Vanaf 20 maart vaak gezien in kleinere aantallen van 2 tot 9 eks. Hoogtepunten waren 17 aug. 8 sept. 7, 11 en 22 okt. en 10 en 22 nov. met resp. 42, 150, 22, 21, 24 54, 36 en 43 eks.
- Kuifeend:** Het Kuifeendje doet het altijd goed. In beide meren zijn ze meestal wel te zien. De aantallen variëren nogal eens. Hoogtepunt was 9 febr. met 245 eks. Ze hebben ook weer gebroed.

- In de broedtijd zijn de aantallen beduidend lager. Er zijn pul-
len geobserveerd van 14 juli tot 3 aug. meestal 12 stuks.
- Tafeleend:** In dit jaar niet zoveel gezien. Aantallen van 1 t/m 14 eks.
In april 12 en 14 eks. Van 21 juli t/m 22 nov. slechts 1 keer
2 eks. op 17 aug. Heeft hier niet gebroed.
- Brilduiker:** Van 19 feb. tot 10 mrt. waren er meestal 2 ♀ aanwezig. Ook op
22 nov. zwommen er twee in het Spartelmeer.
- Bergeend:** Was het gehele jaar aanwezig, behalve van 8 sept. tot 22 okt.
Kleine aantallen van 4 tot 8 eks. maar 20 en 30 maart 18 en
43 eks. Ook een uitschieter op 20 mei: 42 stuks. De eerste
pulletti werden gezien op 29 mei. Verder in juni: 8, 14 juli: 13
21 juli: 28 en 30 juli: 19. Ook in aug. nog kleine aantallen juv.
- Knobbelzwaan:** Het hele jaar meestal 2 of 4 eks. Op 14 juli zwommen er zo
maar 12 van die grote beesten rond in het Spartelmeer. Vanaf
22 okt zag men geregeld 1 ♀ met 2 jonge vogels. Na 30 nov. is
er geen zwaan meer gezien.
- Buizerd:** Op 19 febr. zagen de heer Bijster en onderget. er een in ge-
vesht met een Bonte Kraai boven het Vogelmeer.
- Torenvalk:** Is enige keren gezien boven het meer.
- Patrijs:** Op 31 aug. heeft de heer Dijkstra 11 eks. waargenomen. Hij
had dit in twijfel getrokken, toch is het niet onwaarschijn-
lijk, want Hans Schouten en onderget. hadden ze al meer gesig-
naleerd bij het Spartelmeer.
- Fazant:** Deze 'boskippen' zijn altijd wel te zien tussen de begroei-
ing.
- Waterral:** Nog een laat bericht van Henk Wijkhuisen. Hij had in 1973, met
Hans Schouten op 18 nov. één eks. gezien.
- Waterhoen:** Is het gehele jaar door te zien in kleine aantallen, variërend
van 1 tot 16 eks. Heeft gebroed. Eerste jongen op 20 mei: 3 stuks.
Op 14 juli: 2, en 17 en 18 aug. resp: 2 en 4 eks.
- Meerkoet:** Is altijd goed vertegenwoordigd. Alleen in de broedtijd is hij
niet zo talrijk. De nesten waren van de paden af te zien. Op
12 en 20 mei 3 nesten. Jonge vogels zijn in juli gezien in
aantallen van 2 tot 8 eks. Hoge aantallen in voor- en najaar
van plm. 100 tot 188 eks.
- Scholekster:** De eerste op 9 febr. Van 8 sept. tot 16 okt. niet gezien.
Verder het hele jaar. Aantallen van 1 t/m 15 eks. Een broed-
sel gezien op 20 mei.

Kievit: Ook hier broedvogel. Vanaf 10 maart tot 21 juli gezien met 1 tot 12 eks. Op 20 mei twee broedsels gezien terwijl er ook nog 2 jongen langs de oever liepen.

Bontbakplevier: Op 29 mei zag de heer van Galen 4 baltende eks.

Kleine Plevier: Is vanaf 2 april tot 31 okt. gezien van 1 tot 6 eks.

Goudplevier: Enige malen gezien door H.Schouten.

Wulp: Was in de omgeving met 1 tot 5 eks. of overvliegend.

Grutto: Op 20 mei 1 eks. badend in het meer.

Rosse Grutto: Op 22 april met 18 stuks tegelijk in het Spartelmeer.

Oeverloper: Enige malen gezien langs de strandjes van beide plassen.

Bonte Strandloper: Op 12 mei, 1 juni en 29 sept. resp. 3, 1 en 3 stuks.

Breedbekstrandloper: Mevr. Antonisse en mevr. Molenaar hebben hiervan al een keurig verslagje uitgebracht in De Fitis van dec. 1974.

Zo'n waarneming is natuurlijk een unicum.

Kluut: Op 22 april zag onderget. ± 25 eks. overvliegen en op 25 aug. zagen P.v.Galen en H.v.Wijkhuizen er een.

Zilvermeeuw: Deze vogels zijn altijd in groten getale aanwezig. De aantallen variëren meestal sterk in verband met met de "trekpleister Vuilnisbelt". In jan. heeft C.de Groot al 580 stuks geteld. Kleinere aantallen in april, aug. en sept. van 2 tot 50 stuks. Broedt hier in groten getale. Hoogtepunt: 21 juli met 150 jongen.

Grote Mantelmeeuw: Het hele jaar gezien. In voor- en najaar meer dan in de zomer. Nooit meer dan 30 stuks.

Kleine Mantelmeeuw: Op 9 febr. 2. Op 10 maart 10 en op 20 maart 5 eks. Verder kleine aantallen tot 13 stuks, doch op 31 aug. 93 en op 16 okt. 62 eks.

Kokmeeuw: Deze meeuw is in aantal ongeveer gelijk aan de Zilvermeeuw. Hij broedt op het kleine eilandje in de kolonie en op het grote eiland aan de oostkant.

Stormmeeuw: Is ook meestal aanwezig. Van 18 sept. tot 18 okt. niet waargenomen. Heeft gebroed met naar schatting 25 - 30 paartjes.

Op 24 juli zijn zo'n 20 jongen geteld.

Zwartkopmeeuw: Is door H.Schouten een keer waargenomen met 2 eks. op 12 mei.

Visdiefje: Op 20 mei vlogen er 3 over.

Houtduif: Heeft gebroed in het kleine bosje westelijk van het meer.

Volgens H.Schouten zijn er 4 jongen uitgevlogen op 8 juni.

Als bijzonderheid zaten er op 22 okt. weer 2 jongen op het-

- zelfde nest.
- Tortelduif: Van 15 t/m 30 juli steeds 2 of 4 eks. in de omgeving gezien.
- Koekoek: Van mei tot juli in de omgeving minstens 1 eks. horen roepen.
- Gierzwaluw: Wisselende aantallen van 2 tot 35 stuks van 20 mei tot 3 aug. Vooral boven 't Spartelmeer foeragerend.
- Groene Specht: 22 nov. 1 keer gezien in Z.O.hoek van het vogelmeer in boom.
- Grote Bonte Specht: 1 keer waargenomen op 3 aug.
- Kuifleeuwerik: De heer Holthuizen zag op 20 mei liefst 8 stuks.
- Boonleeuwerik: Af en toe gezien of gehoord. Op 4 nov. 3 eks. waargenomen door de heer Bloem. Verder op 10 maart, 12 mei, 29 sept. en 10 nov. Heeft in de omgeving gebroed.
- Veldleeuwerik: Een keer gezien op 20 maart.
- Boeren Zwaluw: Op 29 apr. de eerste 2 gezien. De laatste op 9 juni 6 stuks.
- Graspieper: Is hier 6 keer gezien dit jaar. Van 20 maart tot 30 nov. meestal 1 of 2 eks.
- Witte Kwikstaart: Wordt hier vaak langs de oevers aangetroffen in kleine aantallen van 1 t/m 6 stuks. Een broedpaartje is niet ontdekt.
- Gele Kwikstaart: Slechts een keer gezien met 2 eks. in sept.
- Klapekster: De heer Holthuizen zag hem op 3 febr; bij het meer.
- Winterkoning: Evenals Heggemus, Merel, Roodborst, Kool- en Pimpelmees en ook de Groenling hoor je deze meestal wel zingen in de begroeiing.
- Kransvogel: Zijn gezien van 18 okt. af steeds in wisselende aantallen.
- Koperwiek: Zag men op 18 okt. met 22 eks.
- Tapuit: Op 12 mei, 30 juli, 3 en 7 aug. van 1 tot 3 eks.
- Roodborsttapuit: Werd op 30 maart gezien en later niet meer in dit gebied.
- Nachtegaal: Is op 29 april en 20 mei beluisterd aan de westkant van het meer.
- Rietgors: Een ♂ is zingend waargenomen van 29 april tot 20 mei.
- Rietzanger: Is dit jaar niet waargenomen. Oorzaak minder riet??
- Zwartkop: Op 29 sept. 2 eks. (trekkertje, fam. Heidweiller).
- Grasmus: Op 12 mei 1 eks.
- Braamsluiper: Een eks. langs de noordzijde gezien.
- Fitis: Op 8 april 2 eks. Verder aantallen van 1 t/m 13 eks. tot 10 okt.

Goudhaantje: Op 22 okt. vlogen er 5 over en bleven zitten in de denne-
bomen westelijk van het meer.

Putter: Op 5 nov. foeragerend langs de oostzijde in een groepje van 13
eks.

Kneu: Is veel gezien langs beide plassen in de begroeiing.

Vink: Werd ook wel eens gezien. Het grootste aantal was 4 eks. op
22 okt.

Ringmus: 28 sept. 32 overvliegertjes (onderget.).

Spreeuw: Meestal wel op de eilandjes te zien. Doorgaans van 6 tot 20
stuks. Soms grotere vluchten van 30 en 60 stuks. Op 22
nov. groepjes geteld van achtereenvolgens 35, 80, 9, 32
vliegend in zuidelijke richting.

Zwarte Kraai: Het hele jaar door te zien. Meestal 1 t/m 8 eks. Uitschie-
ter was 5 nov. met 40 eks. (Schmid).

Bonte Kraai: Zit meestal bij het Spartelmeer. Is tot 30 maart waarge-
nomen met gemiddeld 20 eks. Kwam weer terug op 16 okt. met
8 stuks en later met aantallen tot 21 stuks.

Kauw: Is ook het hele jaar aanwezig met aantallen van 1 t/m 44 eks.

Ekster: Is ook meestal wel te zien met enkele stuks. Op 25 okt. zag de
heer Dijkstra er 7 stuks.

Drieteenstrandloper: 27 jan. 4 eks. en 20 maart 1 eks.

Voor de Vogelwerkgroep Haarlem,

A.E.Leutscher

P.C.Boutensstraat 126''''

Haarlem.